

CONCIO XL.

DE ASSUMPTIONE BEATÆ MARIE VIRGINIS

THEMA

Intravit Jesus in quoddam castellum, et mulier quædam, Martha nomine, excepit illum in domum suam. *Luc. x, v. 38.*

SYNOPSIS

Utilitates festivitatum sanctorum, et causæ assumptionis B. Virginis breviter narratæ, eorumque vires subeunt; et ad explicationem evangelii præparatur oratio. Quomodo nostra anima sit spiritalis domus Dei, quam in firma fide fundare oportet, secus quam faciunt hæretici, pagani et Judæi. Quomodo Christus et Petrus sint Ecclesiæ fundamenta subordinata; et cur hæretici extra hæc fundamenta in arena edificent, pulchro discursu probatur. Fidei articulos ad unum omnes esse tenendos vulgari quidem, sed opposita similitudine calcei, docetur. In spiritali domo supra fidem fundata spes loco parietum esse debere, demonstratur; qua ratione spes omnia gravia faciliat, et quam vana sit impiorum spes, seu potius præsumptio, testimonio Sapientiæ confirmatur. Ne tamen hæc spes in temeritatem degeneret, tecto charitatis, secundum S. Scripturam doctrinam, sortitacta est custodienda; ac proinde domus spiritalis fundamento fidei imilitur, parietibus spei erigitur et tecto charitatis perficitur.

Secunda pars in laudibus B. Virginis occupatur, ubi primum ipsius firma fides, singularis spes et perfecta charitas digne extollitur; elliusque exercitia et desideria post-ascensionem Christi ad finem usque vitæ describuntur. Tandem obitus ipsius breviter narratur, ubi deinde pro-

batur, corpus B. Virginis etiam in cælum assumptum fuisse. Quantis præterea gaudiis in vicem superatorum olim sub cruce dolorum perfusa sit, mira amplificatione adducitur. Virginem Deiparam esse mulierem amictam sole Apocalypsis, et quæ sint duodecim stellæ in corona illius; et quomodo lunam sub pedibus habeat, eleganter declaratur. Epilogus denique nos ad imitationem virtutum B. Virginis invitât, atque, ut patrocinium ejusdem imploremus, graviter admonet.

Cum omnes festi dies, quibus divorum pie memoriam ac vitam religiose prosequimur (ornatissimi auditores) nos ad spem beatitudinis et immortalitatis ascendere, atque ad ea præmia consequenda, ad quæ illi pervenerunt, quasi stimuli quidam nobis esse debeant; tum vero maxime hodiernæ diei summam letissimamque celebritatem id nobis efficere, regni celestis amorem animis nostris inserere, mentes erigere, desideria inflammare et stimulos concitare, par esset. Beata siquidem Virgo, non Deus, non angelus sed homo tantum erat, ejusdem naturæ, ejusdem mortalitatis, cujus nos omnes sumus: quin etiam, quod magis est admirandum, humilioris. Nam feminarum naturam infirmiorum et humiliorum esse, quam viro-rum natura sit, quis ignorat? et tamen hanc ipsam virginem, natura hominem, sexu feminam, conditione mortalem, ex hominibus natam, inter homines educatam, quæ ali-

quando esurivit, sitivit, fatigata est, jam terræ montes, spatia elementorum, cælorum regiones transcendisse, et super omnes omnium Angelorum choros, ut Ecclesia canit, exaltatam, proxime ad divinum Numen accessisse credimus. Nec solum animo ita illustratam, ut intelligentiam, ac sapientiam Cherubim et Seraphim, aliarumque sempiternarum, ac prope divinarum mentium longe superest, sed etiam corpore quasi vestitam immortalis et glorioso, tantaque luce prædita, ut hujus solis splendor cum eo nulla ex parte comparari possit. Hæc igitur omnia nihil dubito, quin omnium vestrum animos feriant, atque in eis celestis gloriæ desiderium vehemens, et flammam amoris accendant. Sed, quid consilii capiemus, ut ad eam gloriam aliquando pervenire possimus? Quis explicabit nobis, quam viam prudentissima illa Virgo tenuerit? Nam et cælum sublimius est, quam ut ad ipsum scalæ admoventi possint, et nos natura ita comparati sumus ut semper ad inum pondere nostro feramur. Atque utinam vel pennas haberemus, sicut columbe, ut volando aliquid experiri liceret.

Ego quidem, auditores, diu apud me cogitans, quibus gradibus hodie Virgo Deipara cælos ascenderit, video, eam non tam suis ac propriis viribus ascendisse, quam a Dei Filio assumptam, atque ad eam gloriam evectam admirabili ratione et modo fuisse. Nec sane immerito. Nam cum aliquando idem ipse Dei Filius de cælis ad terras descendere, et in propria quidem veniret, sed sui cum minime reciperent, hæc una optima atque sapientissima, summa alacritate occurrens, excepit illum in domum suam. Quid mirum igitur cum ipsa ex hoc nostro orbe in alium commigravit, si clementissimus Dominus ei vicem reddere, et eam excipere in suam regionem voluit? Id enim ratio hospitii postulare videtur, ut qui amice ab alio excipitur, is quoque alium libenter excipiat. Ex quo hæc causa est quantum opinor, cur Ecclesia Catholica mater nostra historiam illam Evangelicam hodie nobis proponat, cujus initium est. *Intravit Jesus in quoddam castellum: et mulier quædam, Martha nomine, excepit illum in domum suam; et huic erat soror nomine Maria.* Nomine siquidem Marthæ et Mariæ una Domini Mater significatur, quæ et sollicitudine Marthæ, et contemplatione vere Mariæ fuit. Quæ cum ita sint, nihil me utilius explicare posse hodierna die existi-

mavi quam hæc duo: ad quem modum videlicet olim Maria Christum et hodie Christus Mariam exceperit.

Ut igitur de eo, quod prius est, prius dicamus, cum Dominus in terras ad opus nostræ liberationis adveniret, omnes ferme alias domos, vel a demonibus occupatas vel semidivitas vel parum munitas, vel saltem minus ornatas et instructas invenit. Itaque in domum Virginis Mariæ, quam unam instar arcis munitissimam et instructissimam esse vidit, se recepit.

Quærat forsân aliquis, qualis hæc sit domus, ad quem modum fabricata, quod fundamentum, quos paries, quod tectum habeat? « Domus Dei, inquit beatissimus doctor Augustinus sermone 22 de verbis Apostoli, credendo fundatur, sperando erigitur, diligendo perficitur. » Habet igitur domus hæc fundamentum fidei, parietes spei, tectum charitatis. Certe Ecclesia in oratione hujus hebdomadæ nihil aliud postulare videtur: « Omnipotens sempiterna Deus, inquit, da nobis fidei, spei et charitatis augmentum. » Ecce domum. *At in quem finem? Et: « Ut mereamur, inquit, assequi, quod promittis. »* Quid promittit et præcipit Deus? Promittit nobis domum in cælo, si nos illi hic in terris domum exhibeamus. Ergo ut mereamur assequi domum illam, quam promittit, fac nos libenter et gratis animis domum edificare, quam præcipit. Beati plane, qui ejusmodi domum in suis animis habent. Hæc enim sedes sapientiæ est, hanc *Elegit* Dominus in *habitationem sibi.* Et quo tendunt omnes conciones, omnia Sacramenta, omnia præcepta, omnia consilia, omnes divini litteræ, omnes patrum lucubrationes, omnes nostræ contentiones? nonne hæc, ut in animis nostris hæc domus edificetur? atque in eam Dominum, dum vivimus, recipiamus, ut ipse nos in æterna sua tabernacula post obitum recipiat? Domus igitur Dei credendo fundatur: fides enim est fundamentum initiumque justitiæ. *Sine fide, inquit* Apostolus Paulus, *impossibile est placere Deo.* Et rursum: *Accedentem ad Deum oportet credere, quia est, et quod remunerator sit iniquitibus se.*

Verum enim vero omni animi provisione cavendum est, ne forte super arenam et non super petram fundamentum nostrum collocemus. Nam, ut ipse Dominus apud Locanæ admonere dignatus est, *Qui fudit in altum, et, ponit fundamentum super petram, ille sapiens architectus est: inundatione autem facta illidi-*

tur flumen domui illi, sed non potest eam movere: fundata est enim supra petram: Qui vero ædificat domum suam super terram, stultus est: mox enim ut ad eam illiditur flumen, corrui, et fit ruina domus illius magna. Cur queso Hæretici, Judæi, Pagani, orant, jejunt, eleemosynas faciunt, et tamen omnibus suis operibus gehennæ incendium evitare non possunt. Cur? Quia fundamentum suum super arenam posuerunt. Credunt illi, sperant, amant, domum ædificant, sed super arenam, non super petram. Quid est petra? Christus. Petra autem, ait Apostolus, erat Christus. Et: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id, quod positum est, quod est Christus Jesus.* Itaque Pagani, Judæi Hæretici credunt, sed non Christo, nec in Christum: fundamentum ponunt, sed non super petram: propterea cum moriuntur, fit ruina domus eorum magna: omnia enim, quæ pro salute animarum suarum operari studuerunt, repente corrunt: et ipsi cum operibus suis in gehennæ barathrum præcipitantur. Fides altare illud est (ut sapienter divus Augustinus docet) super quod operum sacrificia poni debent. *Cum offers,* inquit Dominus, *minus tuum ad altare,* hoc altare est fides in Christum: offerunt Pagani sacrificia, offerunt Judæi, offerunt Hæretici: sed Deo non placent, quia non super altare efferuntur.

Dicat aliquis: Numquid Hæretici non credunt in Christum? Et quid aliud, quam Evangelium sonant? Cur igitur super petram fundamentum non ponunt? Hæretici omnes supra Christum quidem, auditores, fundamentum suum collocare se putant, sed vehementer aberrant: opinione et existimatione sua super petram fundamentum ponunt, re autem vera super arenam ponunt. Percipite, queso diligenter, quæ dicam: duæ sunt petræ super quas aedes nostras fundare debemus: prior Christus, posterior Petrus. De priore Apostolus ait: *Fundamentum aliud nemo potest ponere, præter id quod positum est, quod est Christus Jesus.* De posteriore Dominus ait: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.* At si *Fundamentum aliud nemo potest ponere,* quomodo nos Petrum tamquam fundamentum aliud ponimus? Dicam, auditores: nos Christum et Petrum non ex æquo fundamenta facimus, sed primum lapidem ponimus Christum, deinde super hunc lapidem collocamus Petrum. Itaque non Christus a Petro, sed Petrus a Christo tamquam a

fundamento sustentatur. Fundamentum igitur primum, et quod super alio fundamento non innitur, solus est Christus, ac de eo Apostolus ait: *Fundamentum, videlicet primum, nemo potest ponere præter id quod positum est, quod est Christus Jesus.*

Jam vero quemadmodum et Christus et Petrus fundamenta sunt, breviter, si placet, explicemus. Christus ideo primum ac præcipuum fidei nostræ fundamentum est, quod ea omnia credimus esse vera, quæ Christus, quæ Dei sapientia, quæ veritas prima, quæ mentiri non potest, sive per Scripturam, sive alio modo nobis revelavit. Credimus Deum nostrum unum et trinum esse: credimus De verbum naturam humanam suscepisse: credimus nos omnes in ultima die a mortuis excitandos. Cur ista credimus? Quia Petrus, quia Paulus, quia Joannes sic docuit? Nequaquam. Cur igitur? Quia veritas prima, nempe Deus, in quem mendacium non cadit, hæc ita esse revelare dignatus est. Itaque fides nostra super Christo, qui veritas est, tamquam super firmissimo fundamento innitur. Atque hætenus, auditores, ab hæreticis non discrepamus. Siquidem et illi palam affirmant, quicquid Christum dixisse conspexerit, omnino esse credendum. Et si nihil aliud requireretur, nullus inveniretur hæreticus. Quid igitur hæreticum facit? in quo, dissensio posita est? quidam in questione versatur? Nimirum hoc. Quid illud sit, quod Christus sine dubio revelavit. Multa enim illi a Christo veritate prima revelata esse contendunt, quæ nos ab ipso mendacii parente revelata dicimus. Et contra, multa illi figmenta esse putant, quorum nos auctorem non alium, quam Deum agnoscimus. Quis igitur erit iudex? Num Christus Dei sapientia, in Ecclesia nullum reliquit, ad quem in rebus dubiis recurramus? Plane reliquit. Alioqui enim finalem rempublicam haberemus? Quis igitur ille est? Fremant Hæretici omnes licet, non alius, quam Petrus. Illum enim vicarium suum constituit, illum post se Ecclesie petram et fundamentum fecit, illum in cathedra, tamquam omnium christianorum doctorem et magistrum posuit. Illi uni ait: *Ego oravi pro te, ut non deficiat fides tua et tu aliquando conversus confirma fratres tuos.* Illi ait: *Pasce agnos meos: Pasce oves meas,* hoc est, et matres et filios et Episcopos et plebeios, unus tu pascere doctrina et verbo veritatis debes. Ecce igitur vobis quemadmodum Petrus post Christum Ecclesie

fundamentum est. Christo credimus quicquid ille revelare dignatur: sed quid revelet vel revelaverit Christus a Petro, et ejus successoribus in eadem cathedra sedentibus, dicimus. Quæ cum ita sint, cum Hæretici omnes super hanc posteriorem petram ædificare, cum a Petro et ejus successoribus discere dedignentur, et ex suis capitibus dogmata fidei sibi fingant, quid mirum, si toto celo aberrant et super arenam ædificant, cum super Christum ædificare se credunt? Atque hæc quidem de fundamento domus esse potuissent satis, nisi quidam mihi necessario admonendi essent quos in maximo errore versari intelligo.

Nonnulli sunt, auditores, qui omnia ferme constanti fide tenent, quæ Catholici homines tenent: unum est aut alterum dumtaxat, quod nondum sibi plane persuadere potuerunt ut purgatorium existeret, ut sacras imagines venerandas esse, ut summum Pontificem esse Christi vicarium et Ecclesie universæ caput, et quoniam multa sunt, quæ credunt, unum dumtaxat aut alterum, quod non credunt, idque minimi ponderis, si cum articulis cæteris conferatur, existimant se satis bene super Christum fundamentum possidere. Quid, inquit, et si in illo uno, quod adhuc credere non possum errarem, numquid Dominus in judicio ad illud unum respiciet? Et tam multa et tam difficilia, quæ credidi, non respiciet? Ita nimirum isti sibi blandiuntur: quibus ego serio denuntio, eos a gratia excidisse, super arenam fundamentum jecisse, et nullam cum Christo partem habituros. *Unus Dominus, una fides, unum baptisma.* Aut integre fides habetur, aut non habetur penitus. Quæro abs te (ut rem ipsam crasso exemplo ostendam) cum tu calceos tibi a sutore fieri jubes si cum perfecti, absolutique sunt, uno digito sunt pedibus tuis breviores, num eos induere, num eis uti potes? Dices, Non possum. At non sunt nisi uno digito breviores, cur non potes cum tam parum illis ad justam mensuram desit? Ut igitur calcei tui, aut æquales sunt pedibus tuis aut nihil penitus valent: sic etiam fides aut integra est, aut fides non est. Nemo igitur seipsum fallat. Si domum ædificare cupimus, quæ a ventis et pluviiis moveri non possit, super utramque petram, hoc est, super Christum et Petrum fundamentum ponere debemus.

Jacto verè fidei fundamento, parietes spei erigendi sunt. Nec enim secus a fide nascitur spes, ac parietes a fundamento surgunt. Nam

cum Deum esse, et liberatorem hominum esse, et gloriam sempiternam diligentibus se paravisse credimus, continuo sperare incipimus, ejus benignitate et misericordia nos aliquando tandem per opera bona, quasi per gradus quosdam, ad eam gloriam perventuros. Mirum vero profecto est, quantum hæc spes animos nostros erigat, et ad omnes labores perferendos idoneos faciat: *Qui sperant in Domino,* inquit Isaias, *mutabunt fortitudinem, assumunt pennas ut aquilæ: current et non laborabunt: volabunt et non deficient.* Hic est eximius fructus hujus præclarissimæ virtutis ut hominem præsentem, robustum, fortem, erectum efficiat, et a laboribus difficultatem, a doloribus penam, a felle amaritudinem, ab ærumnis et calamitatibus moestitiam et animi dejectionem auferat, et ii quidem, qui in actione inter homines versantur, *Current et non laborabunt:* illi vero, qui in contemplatione rerum celestium et divinarum versantur, *Volabunt et non deficient.* Equidem, auditores, ego sic statuo, nihil omnino grave aut arduum ei videri posse, qui semel probe intellexerit, quam excelsa atque sublimis sit spes Christianorum hominum. Quid enim Judæi aut Pagani sperant, nisi res quasdam exiguas et quæ corporis delicias non transcendunt? At vero Christiani homines Deum ipsum fontem et oceanum omnium bonorum aliquando se plane, sicut est, esse visuros et possessuros confidunt. Quod quidem bonum tantum est, ut non modo cogitationem et intelligentiam sed et desiderium nostrum longe superet: ut illa minora interim omitam, quod aliquando non solum animis angelis æquales, sed etiam corporibus sole illustriores et clariiores effecti, non attingemus, ut ille ait, *Vertice sidera;* sed calcabimus pedibus sidera, et eam regionem perpetuo incoleamus, a qua tam procul abest omne malum, quam procul a gehenna abest omne bonum. Intelligebat hoc Apostolus Paulus, cum aiebat: *Existimo enim quod non sum condignæ passionis hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis.* Et: *Id enim, quod in præsentem momentaneum est, et leve tribulationis nostræ, supra modum in sublimitate æternam gloriae pondus operatur in nobis.*

Verum ad quem modum de fide paulo ante dicebamus, cavendum esse ne super arenam fundamentum ponereus: ita et nunc de spe admonendum existimamus, ne ea super *Baculo arundineo* innitatur. Multi

sant enim, qui quidem beatitudinem et immortalitatem sibi proponunt; sed ad eam, vel per affluentiam opum vel per amplitudinem dignitatum, vel per amicitias et necessitudines principum ascensurus se credunt. Isti omnes ponunt *Carnem brachium suum*. hoc est, super re maxime infirma et fragili innituntur: ædificant parietes, sed ex luto, non ex marmore, ita, ut levissimo ictu dejecti possunt. Audite, quid ipsa Sapientia de ejusmodi architectis dicat: *Spes impij quasi lanugo est, quæ a vento tollitur: et tanquam spuma gracilis, quæ a procella dispergitur: et tanquam fumus, qui a vento dffusus est; et tanquam memoria hospitis unius diei prætereuntis*. Et quid, obsecro, facilius cadit, quam lanugo? Quid facilius dissolvitur, quam spuma? Si opes fures diripiunt, et ubi erit spes avari? Si propter aliquam, sive veram sive falsam suspicionem a gratia principis aliquis excidat, ubi manebit spes ambitiosi? Ergo *Spes impij quasi lanugo est; et tanquam spuma, quæ a procella dispergitur*. Et quando nihil penitus horum occideret, nonne tandem aderit mors, et uno impetu luteos istos muros dejiciet? Nam propterea Sapientia addit, atque ait: *et tanquam fumus, qui a vento dffusus est; et tanquam memoria hospitis unius diei prætereuntis*. Aspiciete vestros caminos, nonne tantum fumus ascendit, quanta est longitudo camini? Ita sane: nam simul atque caminus deficit, fumus a vento diffunditur et in auras evanescit. Pari ratione spes impij tam diu durat, quam diu vita ipsa durat: vita deliciente, spes omnis, quæ in opibus et honoribus posita erat, continuo decit, et parietes corruunt; ergo *Spes impij tanquam fumus est, qui a vento dffunditur*. Quid amplius? *Et tanquam memoria*, inquit, *hospitis unius diei prætereuntis*. Illustrissima sane similitudo, et ipsa Dei sapientia digna. Cum amicus aliquis, quem multis annis non vidimus, iter faciens ad nos divertit, quo apparatu, quæ lætitia, quo studio illum excipimus? Nihil loquimur, nisi de eo; nihil cogitamus, nisi de eo: nihil agimus, nisi pro eo: toti denique sumus in eo curando occupati. At posteaquam die sequenti recessit, alia negotia occurrunt animo, et statim amici hospitis obliviscimur. Ad eundem modum cum in hunc mundum ingredimur, qui (ut sæpe vos admonui) non domicilium, sed hospitium est, continuo ab amicis, affinis, honoribus, voluptatibus, tanquam hospiti

excipimur, omnia nos circumstant, omnia ad se capienda et cumulanda invitant. At ubi mors, quasi nox quadam, vitæ diem claudit, nosque de hospitio recedere cogimur, omnia nos deserunt, et domum æternæ oblivionis ingredimur, illi quidem, qui remanent in hospitio, satis in iis excipiendis qui adveniunt, occupantur: nec eorum qui recedunt, diutius recordari possunt. Quid igitur *Spes impij est nisi memoria hospitis unius diei prætereuntis*.

Rursum alii quidam sunt, qui in Deo sperant, sed male et perverse sperant: nimirum ii, qui Deum suis flagitiis et facinoribus ad iram provocare non cessant: et tamen securi dormiunt, sperantes se ab eo æternam beatitudinem accepturos. Ista, auditores, non tam spes vana, quam temeritas et presumptio est. Quid, iniunctis cum Deo perpetuas geris, et ab eo præmium speras, cum supplicium potius reformidare deberes? Non frustra ait Scriptura divina: *Spera in Domino et fac bonitatem*. Non sunt ista separanda, *spera in Deo et fac bonum*. *Spes enim ideo non confundit, quæ charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis*. Nam quem admodum in parietes nisi tectum superponatur, facile moventur et nutant: tecto autem superposito, confirmantur atque stabiluntur; sic etiam spes nostra firma constans esse non potest nisi eam charitas et opera bona comitentur.

Tectum igitur charitatis ad hanc spiritualem fabricam perficiendam plane necessarium est: neque vero ad parietes confirmandos tamen, sed etiam quia domicilium sine tecto, nec ab æstu, nec a frigore, nec a flatibus ventorum, nec ab imbribus, et procellis, nec a balbis multis et gravibus coeli injuriis satis tueri potest. Porro, quam apte charitas tectum dicitur, quis non videt? Nam si tectum a tecto dicitur, certe tectum est charitas. *Beati, quorum remissa sunt, iniquitates, et quorum tecta sunt peccata*, inquit David. Et quid, obsecro, legit peccata, nisi charitas? *Charitas*, inquit Apostolus Petrus, *operit multitudinem peccatorum*. Et: *Remissa sunt ei peccata multa, ait Dominus, quoniam dilexit multum*. Si tectum est pars altissima et amplissima domicilii, recte tectum est charitas. *Nunc*, inquit Apostolus Paulus, *manent tria hæc, fides spes; charitas major autem, sublimior, celsior, latior, horum est charitas*. Si denique tecto absolvitur, perficiturque domus, certa

tectum est charitas. *Omnis consummationis vidi finem, latum mandatum tuum nimis*. Animadvertit, inquit regius Psaltes, intellexi, cognovi, omnis perfectionis atque absolutiois domicilii spiritus finem esse latissimum atque amplissimum illud mandatum, quod et Deum, et proximos et inimicos comprehendit. Domus igitur, optimi auditores, quam *Elegit Deus in habitationem sibi*, credendo fundatur, sperando erigitur, diligendo perficitur.

PARS POSTERIOR.

Ex iis domibus, quæ credendo fundantur, sperando eriguntur, diligendo perficiuntur, constat Jerusalem *Civitas regis magni*, non illa, quæ sursum est, quæ lætatur atque triumphat in coelis; sed ista, quæ adhuc est deorsum, et peregrinatur in terris.

Sed si sanctorum Ecclesia Jerusalem dicitur, quid Mariam fuisse dicemus, nisi arcem Sion vel templum Salomonis? Si omnes animo justæ senes sunt sapientiam, quid tandem esse Mariam existimabimus? Quæ omnium istorum uno Christo excepto iustissima fuit, et ipsum Solum iustitia peperit? Singulari igitur ratione et modo *Elegit Mariam Dominus in habitationem sibi*. Quantum fidei, quantum spei, quantum charitatis in Maria extitisse consensit: *Beata quæ credidit*, exclamat Elisabeth, *quoniam perficitur in te, quæ dicta sunt tibi a Domino*. Quam alte Maria fundamentum jecerat fidei, quæ cum se nihil aliud quam humilem et exiguum ancillam crederet, credidit, tamen ad mysterium incomprehensum, ad commercium admirabile, ad inscrutabile sacro sanctum a Domino se electam, et inusitato miraculo supra ordinem naturæ sine ullo exemplo cum virginitate fecunditatem copulandam, et se vere parentem Dei atque hominis mox futuram. *Fundamenta ejus in montibus sanctis, patriarchis videlicet et prophetis*, propterea *diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Jacob*. Vere fuit illa Abraham, ejus egregia fides singulari præconio in sanctis litteris celebratur. *Fide obtulit Abraham*, ait Apostolus ait, *filium suum Isaac, arbitrans quæ potens est Deus et a mortuis excitare*. Et quid minus fecit Maria? Nonne et ipsa fide obtulit Filium suum Dominum nostrum Jesum Christum, cum in monte illo funesto juxta crucis patibulum

staret? et eum die tertia cum aliis sanctis mulieribus ad eundem Dominum venisse non legitur, nisi quia firmissima fide credebatur, non esse eum in tumulo requirendum qui juxta verbum suum jam ab inferis redisset. Nec enim suscipari fas est, eum timore perterritam ad sepulchrum cum cæteris sanctis feminis non venisse. Quomodo enim timebat, quæ ipso turbulentissimo tempore Judæis furentibus, discipulis fugientibus, omnibus mortem intentantibus juxta crucem imperterrita stabat? Enituit igitur fides in Maria, propterea *Elegit eam Dominus Deus in habitationem sibi*.

Neque vero de spe et charitate Mariæ pauciora dicenda essent, si per otium nobis liceret. Tanto siquidem fidei fundamentum parietes spei et tectum charitatis respondere par est. Quocirca nonnulli illi, quod legitur in Psalmo, *Singulariter in spe constituisti me*, non immerito transferunt in Mariam. Quomodo enim non singulari spe prædita Maria fuisset, quæ tunc tanta pignora divine dilectionis acceperat? Nos gloriam illam beatam servi speramus a Domino: quomodo non magis eam mater speraret a filio? aut quomodo sempiterna et cœlestia bona simpliciter non speraret Maria, quæ omnia fragilia et terrena tanto mentis ardore desperaret? Singulariter igitur in spe Maria constituta fuit, propterea *Elegit eam Deus in habitationem sibi*.

Porro charitas, regina virtutum, in qua magis, quam in ipsa orbis regina enitisset? Si perfecta charitas in rebus adversis potius cognoscitur, quam in secundis quomodo non perfecta charitas in Maria, quæ omnium molestiarum et passionum Christi sociata fuit? quæ a primo die usque ad ultimum fidelissima perseveravit? quæ maximum illud et postremum lanceæ vulnus pro Filio suo ipsa animo crucifixa excepit? Nec enim tunc inpectere Domini anima Domini fuit, sed anima Mariæ, quæ, ut D. Bernardus loquitur, inde nequibat evelli. *Si perfecta charitas foras militet timorem: quomodo non perfecte charitas in Maria, quæ in medio tumultu militum strepituque armorum, amicis omnibus recedentibus, ipsa charitatis nexibus colligata a cruce Domini non recedebat? Si majorem hæc dilectionem nemo habet, ut animam ponat quis pro amicitis suis: quam excellens charitas Mariæ fuit, quæ filium illum pro amicis posuit, quem multo vehementius, quam animam suam diligebat? Si demum charita-*

lis est implere præcepta, quid de Mariæ charitate dicemus, quæ incredibili mentis fervore, antequam Evangelica consilia orbi promulgarentur, sola magistra charitate, consilium perpetuæ virginitatis arripuit? ipsa est igitur *Mater pulchræ dilectionis*, ipsa *mulier amicta sole*, ipsa *rubus ardens*, ipsa *gratia plena*, ipsa est illa *ameca*, illa *columba*, illa *formosa et speciosa*, illa *soror*, et *sponsa* quam *introducitur rex in cellam vinariam*, et in quam *ordinavit charitatem*. Ipsa est domus David, ipso ædes Salomonis, ipsa arca fœderis, quam *elegit Dominus in habitacionem sibi*. Ipsa denique est illa, quæ venientem Dominum et in castellum quoddam intrantem, ut hodierna die toto orbe terrarum Ecclesia canit, excepit læta in domum suam.

Quemadmodum summo apparatu in hoc nostro exilio Maria Dominum exceperit hactenus explicuimus. Sequitur ut quo apparatu hodie ipsa a Domino excepta fuerit breviter exponamus. Nemini dubium esse puto, Virginem Beatissimam post gloriosam Domini ascensionem, quotidie ardentissimis desideris, summisque votis cupivisse dissolvi et esse cum Christo: mihi quæ omnino credibile videtur, quod a nonnullis dicitur, nihil et dulcius in hac vita fuisse, quam frequenter sanctissimam illa loca, si non corpore, certe animo et cogitatione lustrare, in quibus Filium suum et Dominum, vel egisse aliquid vel passum fuisse meminerat. Itaque nunc descendebat in Bethlehem, nunc ascendebat Hierosolymam, nunc morabatur in Golgotha, nunc ingrediebatur sepulcrum, nunc Bethaniam, nunc montem Olivarum, unde Dominus in cœlum ascenderat, invadebat, et quis ambigare potest, quin sæpius illa verba peteret: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus*. De Silvano Abbate legimus, eum, cum surgeret ab oratione, ac magnitudinem et pulchritudinem Dei contemplatus esset, ita contemnere et despiciere solitum res omnes creatas, ut oculos clauderet, nec eas aspicere dignaretur: quin etiam ad oculos suos diceret. Claudamini oculi, claudamini, nihil est in orbe jam pulchri, quod videre possitis. Etsi hæc Beato Silvano accidebant, quid de illa dicemus, quæ tanto clarior Dei bonitatem, sapientiam, pulchritudinem, majestatem, contemplationis oculis intuebatur, quanto sæpius, et familiaris et liberius cum ipso Dei verbo triginta tribus annis conversata fuerat? Itaque dicebat et ipsa: Clau-

damini, oculi, claudamini; nihil est enim pulchri, quod jam videre possitis. *Sicut anima mea ad Deum fontem vivum, quando veniam, et apparebo ante faciem Dei mei? Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte; dum dicitur mihi: Ubi est Deus tuus? Hæc mei quia incolatus meus prolongatus est, Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo et requiescam?* Atque ad hunc modum beatissima Virgo divini amoris flamma accensa totum illud tempus transegit, quod ab ascensione Domini usque ad suum extremum diem intercessit.

Verum hodierna lætissima et clarissima die, vivendi curricula probe confecto a Domino tandem promeruit audire: *Jam hiems transit, imber abiit et recessit: surge amica mea, et veni*. Equidem, auditores, ego mihi persuadeo, ad hoc verbum non exparvisse, sicut olim cum ab Angelo salutaretur, sed liquefactum plane fuisse cor Mariæ. Sed deinde, vel oratione, vel cogitatione consequi poterit, quale gaudium illud fuerit, cum filium suum omnibus Angelorum ordinibus comitatum ad se venientem vidit? et cum in ejus clementissimas ac benignissimas manus secuta ac læta spiritum illum sanctissimum exhalavit? et cum demum tota cœlestis Jerusalem reginæ suæ obvium procedente, ipsa enixa super delictum *Delicis affluens, in vestitu deaurato, circumdata varietate, sicut virgula sumi* de hujus mundi deserto, Apostolis acclamantibus, Angelis laudentibus, aereis potestatibus fugientibus, mundi elementis probe gestientibus, in cœlestes regiones ascendit?

At numquid solus Mariæ animus evolavit in cœlum? et quid tandem de sanctissimo illo corpore factum est? ubi jacet? ubi latet? quis locus thesaurum illum habet? Breviter hoc expediam, auditores optimi, et orationi meæ finem imponam. Cum homines primum in hunc nostrum orbem terrarum ingrediuntur, corpus præcedit, anima subsequitur. Nam cum hæc regio proprie corporum locus sit, ratio ipsa postulat, ut corpus, tanquam hujus urbis civis, primum adveniat, et animæ, tanquam peregrinæ, aditum patefaciat; at cum ex hoc orbe terrarum in cœlestes regiones commigrandum est, contrario modo res agitur. Animus enim, tanquam ejus urbis civis, statim admittitur: corpus vero, tanquam peregrinum, usque ad ultimum iudicii diem residere cogitur in sepulcro, et tum demum in gratiam animo-

rum in cœlum etiam corpora admittentur. Verum, auditores, lex ista privatorum hominum est, non regis aut reginæ. Nec enim reges et domini in suis regnis et ditonibus aliorum patrocinis indigent; sed possunt ipsi pro suo arbitratu ducere secum, quos volunt, sive si cives, sive peregrini sint. Quin etiam licet eis, quos volunt pellere, quos volunt revocare. Quocirca liberator atque assertor noster Christus quia non privatus civis, sed rex ac Dominus cœlestis Jerusalem erat, simul et corpus, et animam in cœlorum regnum invexit: neque multo secus de ipsa regis matre atque orbis domina sentire ac loqui debemus. Nimirum Dei Filius post obitum beatissimæ suæ matris non diu corpus illud separatim jacere in tumulo passus est; sed illud pro privilegio singulari post modicum tempus et revocavit ad vitam et evexit ad gloriam. Nec enim decebat, ut cuius anima corruptionem non viderat, ejus corpus corruptionem videret. El quis, obsecro, credere posset, arcam sanctitatis, domicilium verbi, templum Spiritum sancti corruisse? Exhorret plane animus meus vel cogitare carnem illam virgineam, quæ Deum genuit, peperit, aluit, gestavit, vel in cinerem esse conversam, vel in escam vermium traditam. Et quomodo fieri posset, ut corpus tantæ Virginis adhuc esset in terris, et jam tot sæculis incognitum et sine ullo honore jaceret? Quid? homines ex ultimis orientis et obeuntis solis, aquilonis, austri que partibus ad corpora principum Apostolorum Romam concurrunt: corpus B. Jacobi est et fuit jam tot annis toto orbe celeberrimum; ossa Martyrum et cæterorum divorum aureis et argenteis thecis includuntur, et singulari Dei providentia tot sanctorum corpora, quæ latebant, summa Christianorum lætitia diversis temporibus inventasunt. Adeo non patitur justissimus Deus Deus corpora servorum debito cultu et honore privari: et nos dicemus Filio Dei matrem ipsam suam ita parum curam, ne dicam ita vilem esse, ut corpus ejus in aliquo deserto loco contemptum, neglectum, oblivione sepultum, jam tot sæculis sine ullis honoribus delitescere patiatur? Non ita est, auditores, sed probe retinens Dei Filius verba illa Patris: *Ingrede in requiem tuam, tu et arca sanctificationis tuæ*: neque ignorans arcam sanctificationis suæ esse corpus Beatissimæ matris suæ, posteaquam ipse prior in requiem suam gloriosum intraverat, prima quoque tem-

pore arcam illam sanctissimam, universa cœlesti Jerosolyma exultante, in templum veracissimi Salomonis induxit, et tunc renovata sunt gaudia superiorum civium; renovata tripludia, renovati triumphi, qui propter adventum tantæ Virginis agebantur. Numquid legis, quæ lætitia, quæ pompa, quibus plausibus arca Domini, vel in domum David vel in templum Salomonis initio ducta fuerit? Quid igitur mirum, si arcam hanc sine comparatione præstantiorem et sanctiorem, cum casto et lætitia omnium illarum aeternarum, et prope divinarum mentium in cœlestia templa Dominus introduxerit?

Sed si magna fuerunt, ac pene incredibilia gaudia cæterorum, quid ipsam Virginem Beatissimam sensisse cogilandum est? Ac tum præsertim, cum primum pedes intulit in illius sublimissimæ ac pulcherrimæ civitatis januas, cujus splendorem, cujus delicias, cujus gloriam, nec hominum nec Angelorum lingua explicare pro dignitate possent? Et quantum, obsecro, lætitiæ ei primus aspectus attulit? O quantum interest inter hunc diem, et eum quo aliquando in Golgotha coram Filio suo cruci affixo stetit? Quid enim tunc cerere poterat, quod non et mororem ac tristitiam auget? Si montem, in quo erat, considerabat, ubique mortis vestigia et horrorem videbat: si ad cœlum oculos levabat, solem et lunam morerentes, et aërem tenebricosum et diem in noctem conversum intuebatur. Si eos, qui juxta ac prope se erant aspicebat, hinc quidem Joannem afflictissimum et collaerymantem, inde vero turbas insanientium et furentium militum, et Judæorum cernebat. Si demum in eum qui cruci appensus erat oculos intendebat videbat Christum, id est, animam et cor et omne suum bonum, gaudium cordis sui et lumen oculorum suorum extinctum: et tum vere vaticinium illud implebatur: *Et tuam ipsius animam pertransibit gladius*. At vero hodie ita sunt omnia illa tristitia et lactuosa spectacula in jucunda et felicia commutata, ut quaquam versus oculos suos convertat, nihil penitus spectet, quod eam summa lætitia non afficiat. Aspicit enim locum, et videt paradisum voluptatis, hortum deliciarum, urbem regis magni, portas ex auro mundo, plateas lapidibus pretiosis, gemmisque clarissimis stratas. Aspicit incolas regionis, et videt illustrissimas et maximas acies angelorum, ornatissimum cœtum Patriarcharum, longissimum ordinem san-

etissimorum vatam, necnon sanctas mulieres, quæ sexus infirmitatem animi robore et magnitudine superarunt. Aspicit seientem in throno, et videt Filium suum gloriæ et honore coronatum, et lumine amictum sicut vestimento, cœli et terræ atque adeo orbis totius gubernacula tenentem intuetur: caput non jam spinis, sed radiis coronatur. Intuetur oculos solis luce clariore, signa manuum et pedum omnibus carbunculis pulchriora, auream quoque portam lateris, primum quidem ad ignominiam ab insano milite reseratam, sed ad gloriam postea a Christo resurgente conservatam. Postremo aspicit et seipsam, et videt se super omnes omnium Angelorum ordines exaltatam, in omnibus rebus creatis principem locum tenere: videt omnium beatorum principum oculos in se unam esse coactos: videt se sole amictum et stellis duodecim coronatam, sub pedibus lunam habere. Et quanta est hæc gloria? Quanta hæc majestas? Et quantum adest secum materiam gaudiorum? *Egredimini filie Sion*. Egredimini mentes Christianæ, et *Videte* reginam vestram in diademate, quo coronavit eam Filius suus. Videte reginam vestram, quam laudant astæ matutina, et ejus pulchritudinem sol et luna mirantur.

Porro gloriam istam imperatricis nostræ se vidisse Joannes in Apoclypsi testatur: *Signum magnum*, inquit, *apparuit in cælo: Mulier amicta sole, et luna sub pedibus ejus, et in cadite ejus corona stellarum duodecim*. Quid enim aliud mulier amicta sole, quam Mariam in abyssum divinæ lucis quasi immersam significat, ut sicut ipsa quondam Deum vestit, ita quoque nunc ipsa a Deo quodammodo vestiatur? Quid vero corona designat stellarum duodecim; nisi quicquid eminet sparsim in omnibus membris Ecclesie, quæ omnino duodecim sunt, id totum in Mariæ corona fulgere? nimirum in Patriarchis enituit fides, in Prophetis cognitio futurorum, in Apostolis charitas, in Martyribus fortitudo, intelligentia, i. doctoribus, sanctimoniam in Sacerdotibus, contemptum in Eremitis, in Monachis humilitas, in Virginibus puritas, in Viduis continentia, in maritis et maritis foecunditas. Jam vero, quis audeat inficiari exitisse in Maria fidem Patriarcharum, lumen Prophetarum, fervorem Apostolorum, nec non Martyrum fortitudinem, doctorum intelligentiam, Confessorum patientiam, sanctimoniam Sa-

cerdotum, contemplationem Anachoretarum, humilitatem Monachorum, postremo virginum puritatem, continentiam Viduarum, fecunditatem conjugatorum. Et quemadmodum hic in terris ex omnibus omnium ordinum donis et virtutibus Mariæ corona intexta fuit: sic etiam nunc in cœlis, quicquid gloriæ et splendoris fulget in coronis ordinum singulorum, id totum admirabili quodam et divino penitus artificio in Mariæ diademate vari clarissimoque fulgore coruscet. Hæc est igitur *In capite ejus corona stellarum duodecim*. Porro, *et luna sub pedibus ejus* Quid enim luna sub pedibus ejus sit, quam sol vestit, et stellæ coronant? Luna mutationem in sanctis litteris significare solet: et Maria hodie omnis mutationis experta facta est. Ergo *Et luna sub pedibus ejus*. Luna præterea Ecclesiam universam designat; et Maria hodie thronum tam sublimem singulari Dei munere sortita est, ut non solum Ecclesiam istam, quæ peregrinatur in terris, sed etiam illam, quæ triumphat in cœlis, sub pedibus suis videat: nempe collum est inter caput et corpus reliquum medium: media inter Christum et Ecclesiam Maria: ergo *Et luna sub pedibus ejus*. Neque minus apte homines peccatores luna significare potest, *stultus enim*, inquit sapiens, *ut luna mutatur*: justus autem ut sol permanet. Et quis nescit, Mariam singularem advocatam et patronam esse hominum peccatorum: *Vultum tuum*, inquit David, *deprecabuntur omnes divites plebis: ergo et luna sub pedibus ejus*. Postremo Diabolus quoque lunæ nomine intelligitur. Ipse enim omnium stulorum et peccatorum princeps, qui pæne ut luna, mutatus est, cum ex Angelo optimo et pulcherrimo, nequissimus et terribissimus Diabolus factus est. Eum vero Maria non solum sub pedibus habet, sed et pedibus suis caput ejus contrivit: *Et luna sub pedibus ejus*.

Hæc habui, auditores optimi, quæ de hodierna celebritate pro temporis brevitate dicerem. Reliquum est, ut si aliquando in regnum illud cœlestis a Domino recipi, si in requiem et gaudium Domini ingredi, si reginam nostram in diademate, quo hodie coronata est, intueri desideramus, beatæ Mariæ vestigiis insistamus, eamque, quantum nostra infirmitas patitur, imitemur. Audivistis, quid Maria Virgo prudentissima fecerit: nempe excepit Dominum in domum suam, in domum fide fundatam, spe erectam, charitate perfectam: in hoc eam imi-

tari debemus. Fundemus, fundemus, auditores, domicilium nostrum supra firmam petram *Non sumus instabiles et fluctantes, nec O ni vento doctrinæ circumferamur*, quemadmodum illi faciunt, qui ubi semel circa fidem naufragaverunt, perpetuo tamquam undæ instabiles fluctuant, et singulis annis fidem commutant. Habemus Christum Petram, illi fide adæreamus: habemus et Petram petram, ab illo quicquid credendum sit, discamus. habemus Ecclesiam Dei vivi, columnam et firmamentum veritatis, quæ nos peperit, quæ nos aluit, quæ nos instituit, in ejus gremio sequere et quiescamus. Neque vero speremus *In in er o divinarum, in Deo vivo*, qui vera et stabili bona in se sperantibus præparavit, quæ *Nec oculus vidit, nec auris audivit nec in cor hominis ascenderunt*. Neque minus tectum, quam pa-

rietes et fundamentum nobis curæ sit: parietibus jam erectis, tectum charitatis super ponamus, diligamus Deum, diligamus proximum et *Non lingua et verbo, sed opere et veritate diligamus*: non parcamus pecuniis, non parcamus laboribus, non parcamus vitæ et sanguini, ut amplum et sumptuosum habeamus tectum charitatis. Quia vero hujus tantæ operis præcipuus auctor et architectus Deus est: *Nisi enim Dominus edificaverit domum, in vanum laboraverunt qui edificaverunt ea*. Beate Mariæ pedibus provolvamur, ejus patrocinium imploremus, ejus preces flagitemus, eam advocatam apud Deum habere toto animo cupiamus, ut per eam Deus in animis nostris domicilium sibi edificare, atque in eo semper habitare dignetur, qui est benedictus in sæcula. Amen.